

Калязін Ю. В.

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ГАЛУЗІ СТАНДАРТИЗАЦІЇ ПРИ ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

У сучасному світі не можна представити види діяльності в яких не використовуються стандарти. Стандартизація охоплює усі види виробництв та сфери послуг, до складу якої входить освіта. Стандартизація передбачає не тільки фіксацію певних вимог, але і методи контролю, які здійснюються метрологічними або кваліметричними засобами.

Формування компетенції зі стандартизації розглядається як частина навчальних програм технічних професій, або як частина професійного навчання і є вузькоспеціалізованою, пов'язаною з особливими професійними вимогами. Поява нових стандартів, які виходять за рамки технічних питань (екологія, соціальна сфера і ін.), показує необхідність усвідомлення мультидисциплінарного характеру стандартів (Анісімов М. В., 2018). Тому виникає потреба у підвищенні інформованості і розвитку освіти із стандартизації; розробці узгодженого змісту освітніх програм; підготовці навчальних матеріалів і підручників; продовженні та вдосконаленні практики професійного навчання з питань стандартів.

Питання освіти зі стандартизації є актуальними у світі. Стандарти завжди були і є частиною навчальних програм підготовки інженерів у всіх країнах. Експерти Європейської економічної комісії ООН вважають, що існує необхідність у студентів не інженерних спеціальностей сформувати поняття про мультидисциплінарний характер стандартів в сучасному світі (Вебсайт ЄЕК ООН).

Європейські організації зі стандартизації CEN, CENELEC та ETSI запропонували типові навчальні програми з освіти у сфері стандартизації для навчальних закладів різних рівнів (Букреєва О., 2020). За рекомендаціями міжнародних організацій, знання про стандартизацію необхідно включити у зміст підготовки фахівців на основі компетентностей закріплених стандартами освіти відповідно до національної рамки кваліфікації (Національна рамка кваліфікація, 2011).

Знання зі стандартизації необхідні випускникам як інженерних, так і нетехнічних спеціальностей. Для інженерних спеціальностей UNECE рекомендує компетентності бакалавра: «здатність застосовувати знання про систему технічного регулювання для забезпечення відповідності продукції вимогам стандартів та інших нормативно-технічних документів»; програмні результати навчання бакалавра – «розробляти і впроваджувати на підприємстві стандарти й інші нормативно-технічні документи на продукцію, організувати діяльність з оцінки її відповідності» (Букреєва О., 2020).

Особливістю підготовки майбутніх фахівців професійної освіти є потреба формування не тільки педагогічної компетенції, але й компетенції, пов'язаної з виробничою діяльністю відповідно до спеціалізації.

У складі вимог підготовки майбутніх бакалаврів професійної освіти, що передбачені стандартом освіти, як мінімум, чотири компетенції та сім програмних результатів потребують знань та вмінь зі стандартизації, метрології та управлінні якістю (Стандарт вищої освіти за спеціальністю 015 Професійна освіта, 2019). Таким чином, формування професійних здатностей зі стандартизації, метрологічного забезпечення виробництва та управління якістю є обов'язковими та актуальними аспектами підготовки фахівців професійної освіти.

Аналіз освітньої програми та підготовки бакалаврів професійної освіти у Полтавському національному педагогічному університеті показує, що питання формування компетентності зі стандартизації, метрології та управління якістю міститься у робочих програмах 13 з 29 дисциплін обов'язкового компоненту.

Основну роль у процесі формування цієї компетенції відіграють дисципліни професійно-практичної підготовки техніко-технологічного спрямування, а також «Теорія і методика професійної освіти» у питаннях стандартизації освіти та управління якістю освіти. Освітньо-професійна програма спрямована у першу чергу на формування вмінь здійснювати практичну діяльність з використанням специфічних для спеціальності стандартів.

Поряд з цим, окремі здатності необхідні для фахівців професійної освіти не можуть бути у повній мірі сформовані у процесі вивчення вказаних вище дисциплін. До цих здатностей слід

віднести розуміння організації стандартизації і метрології в Україні та управління якістю на виробництві, а також формування знань та вмінь з метрології.

З метою удосконалення формування компетентності зі стандартизації запропоновано дисципліну за вибором, у якій узагальнюються відомості отримані у результаті вивчення окремих дисциплін. Предметом цієї навчальної дисципліни є методи стандартизації і сертифікації продукції, метрологічного забезпечення виробництва в Україні, а також вивчення систем якості відповідно до міжнародних стандартів з врахуванням спеціалізації «Технологія виробів легкої промисловості».

Карпова Д. Є.

Хмельницький національний університет

ДЕСТРУКТИВНИЙ ВПЛИВ ВІЙНИ НА МІЖСОБИСТІСНІ СТОСУНКИ ЧЛЕНІВ СІМ'Ї

Як свідчить практика, війна є надзвичайно сильним стресогенним чинником, що виснажує людей та негативно позначається на їхньому фізичному та психологічному здоров'ї. Попри те, що людська психіка здатна адаптуватися до будь-яких складнощів, кожен день бойових дій на території рідної країни викликає у населення стрес, тривогу, страх, паніку. Члени родини переживають через постійну загрозу для їхнього життя, хворобливо реагують на постійні сигнали тривоги, обмеження через комендантську годину, прізиви на військову службу чоловіків. Мобілізація чоловіків призводить до збільшення кількості дистантних сімей, коли партнери та діти не можуть отримувати безпосереднього емоційного спілкування один з одним.

Крім того, у людей, які проживали в районі бойових дій, може ще виникати відчуття розбитого життя – це стрес від того, що вони втратили своїх рідних, домівки, роботу тощо. Війна викликає невпевненість у завтрашньому дні, нівелює бажання чимось займатися, змінює моделі поведінки людей, зокрема й ті, що об'єктивно задані соціальною позицією пари в системі сімейних стосунків. Через переживання у деяких членів сім'ї з'являється негативний настрій, апатія, астенія, зациклення на однотипних діях (наприклад, постійний перегляд новин про бойові дії). Все це може спричинити страждання шлюбних партнерів і негативно позначитися на міжособистісних стосунках членів сім'ї. Через різні обставини члени сім'ї забувають виконувати такі важливі сімейні ролі як господарник, вихователь, співрозмовник, слухач, радник, розрадник, мотиватор (Потапчук Є., Карпова Д., 2021). Ролева структура сім'ї порушується, з'являються взаємні розчарування, міжособистісні конфлікти тощо.

Розуміння того, що є родина, є сімейна підтримка – це запорука того, що людина переживе наявну стресову ситуацію і що цей травматичний досвід трансформується у загальний досвід людини. І людина зможе жити далі з цим досвідом, але він уже не буде її травмувати. І від того, як вибудовують сім'ї свої родинні комунікації і зв'язки у важкі часи залежить, як буде людина почувати себе під час цих важких подій і після них. Тобто від взаємин усередині родини залежить, як людина переживе цей стресовий період – чи боєць, чи його «половинка», яка вдома «тягне» родину (Буковська В., 2022).

Війна та економічна криза стали тяжким випробуванням для українських родин, родина для багатьох стала головною опорою в тяжкі часи, українці стали більше цінувати своїх партнерів по шлюбу, зазнає демографія Л. Слюсар. Щоб підтримати ці позитивні тенденції в українських родинах буде потрібно не лише допомогти їм покращити свій добробут, але й інакше подивитися на розподіл ролей у родині і підтримати змінами на ринку праці, щоб жінкам було легше поєднувати роботу і родину, а чоловікам приділяти більше часу родинам, які потрібно не лише захищати у час війни, але й огортати турботою у мирний час.

Жінки починають ще більше цінувати своїх чоловіків. Тому що в сучасному світі роль чоловіка змінилася і відбувається трансформація, яка ще не завершена. Це та роль, яка була традиційна, що чоловік тільки захисник і годувальник, цього уже недостатньо. Однак у той же час чоловік є партнером в усіх процесах: виховання дітей, організатором побуту родини. Все ж таки цей процес не прийшов настільки далеко, щоб змінились ці функції, були зрозумілі і стали, так би мовити, природними для чоловіків. І тому зараз можна сказати, що є певний запит на чоловіка як захисника, як годувальника. Коли чоловік добровільно йде захищати свою батьківщину, то жінка бере на себе і його функції. Це теж такий, знаєте, неоднозначний процес. Сімейні зв'язки зараз,